

گوشه‌ای از ایرانشناسی در ایتالیا

در شماره‌های گذشته «فصلنامه» «آینده» نام‌های آقایان پیه‌مونتسه و درمه را در رابطه با تحقیقات ایشان در مورد شاهنامه و ترجمه کلیات عبیدزاکانی را دیدم و این خود انگیزه‌ای شد که اقدام به معرفی انتشارات این دانشگاه که تاکنون خدمات بسیار زیادی در شناخت و معرفی فرهنگ و تمدن ایران به مردم ایتالیا انجام داده است، بنمایم و امیدوارم که جنابعالی بتوانید چند صفحه را در «آینده» به این امر اختصاص دهید.

.....
مؤسسه دانشگاهی شرقی ناپل
.....

مؤسسه‌ای دانشگاهی است که در زمینه‌های مختلف شرق‌شناسی فعالیت میکند و یکی از قدیمی‌ترین مؤسسات دانشگاهی اروپا (و قدیمی‌ترین در ایتالیا) در این زمینه میباشد. و بخش ایرانشناسی یکی از مهمترین بخشهای این دانشگاه را تشکیل میدهد (اکنون حدود هفتاد دانشجو تنها در رشته زبان و ادبیات فارسی تحصیل میکنند). در بخش ایرانشناسی مواد زیر در رابطه با فرهنگ ایران تدریس میشود: تاریخ ایران، مذاهب ایرانی، باستانشناسی ایران قبل از اسلام، باستانشناسی و هنر ایران اسلامی، زبان و ادبیات فارسی، زبان و ادبیات فارسی در هند و پاکستان، زبانشناسی و زبانهای باستانی ایران.

استادانی که در مسائل ایرانشناسی در این دانشگاه فعالیت میکنند عبارتند از:

گرهاردونیولی Gherardo Gnoli که چندین سال ریاست این دانشگاه را نیز برعهده داشته‌ودر حال حاضر رئیس مؤسسه «ایزمو» IsMEO (بزرگترین مؤسسه مطالعاتی شرقشناسی ایتالیا) میباشد و خود استاد زبان و خط اوستا و مذاهب قدیم ایران و دارای تالیفات زیادی در مورد فرهنگ ایران است.

— دکتر مارتیسیوتاده‌ای Maurizio Taddei استاد باستانشناسی پاکستان و هند،

— دکتر مارتیسیوتوزی Maurizio Tosi استاد باستانشناسی ایران و خاور،

میان و نویسنده بیش از هفتاد کتاب و مقاله در رابطه با مسائل باستانشناسی ایران،

— خانم دکتر سیلوی آنتونی‌نی Silvi Antonini استاد تاریخ هنر و باستانشناسی آسیای

مرکزی،

— دکتر رحیم رضا استاد زبان و ادبیات فارسی و اردو

- دکتر جوانی درمه Giovanni D'Erme استادزبان و ادبیات فارسی
 — دکتر آدریانوروسی Adriano V. Rossi استاد فقه‌لغه ایرانی
 — دکتر ایلیمو پرواسی Elio Provasi استادزبانهای باستانی ایران
 — خانم دکتر والریا فیورانی پیاچنتینی Valeria Fiorani Piacentini استاد تاریخ ایران
 — خانم دکتر جوانا و نترونه Giovanna Ventrone Vassallo استاد باستانشناسی و هنر اسلامی
 — آقای دکتر برونو جنیتو Bruno Genito مربی بخش باستانشناسی دوران تاریخی

در مورد بخش اسلامی دانشگاه انشاءالله در فرصت دیگری اطلاعات لازم را در صورت مفید بودن در اختیار جنابعالی خواهم گذاشت. ضمناً اگر تصور میشود که مقاله آقای پیه مونته‌سدر مورد "شاهنامه فلورانس" و یا هر مقاله و تحقیق دیگری محققان ایتالیایی (مثلاً مقاله‌ای در مورد اولین ترجمه قرآن مجید به ایتالیایی) برای درج در "آینده" مناسب است خواهش میکنم بنده را بی اطلاع نگذارید. فهرست مقالات و کتابهای چاپ شده در این دانشگاه در رابطه با مسایل ایران از سال ۱۹۷۰ میلادی به بعد ضمیمه است.

الف — مجموعه IRANICA به کوشش A. ROSSI, GHERARDO GNOLI
 ITTUTTO UNIVERSITARIO ORIENTALE ندوین یافته و از انتشارات
 DI NAPOLI. Seminario di Studi Asiatici.

می‌باشد. مجموعه فوق در ۴۵۲ صفحه چاپ شده و دارای ۴۸ عکس، ۱۲۰ طرح یک جدول و ۵ نقشه است. کتاب به سه بخش به شرح زیر تقسیم شده است:

۱- زبان‌شناسی و ادبیات شامل مقالات زیر

G.M.D'ERME, OPERE SATIRICHE di 'Ubayd Zākānī

ترجمه‌ای است از قسمت‌هایی از کلیات عبید زاکانی به شرح زیر ۱- مقدمه‌ای در هفده صفحه
 مشتمل بر زندگی عبید و اوضاع اجتماعی ایران در زمان او، ۲- اخلاق الاشراف، ۳- صدپند،
 ۴- رساله دلگشا، ۵- رساله تعریفات یاده فصل، ۶- تعریفات ملا دوپیازه، ۷- موش و گریه.
 آقای درمه برای ترجمه این کتاب حدود پنج سال کار کرده است و سعی داشته از تمام منابعی
 که در دسترسش بوده بنحو احسن استفاده کند. ترجمه‌ها سلیس و روان است. برای نمونه دو
 بیت اول ترجمه موش و گریه در این جا نقل میشود:

اگر داری تو عقل و دانش و هوش بیابش و حدیث گریه و موش
 بخوانم از برایت داستانی که در معنای آن حیران بمانی

Se sei d'ingemo e di senno dotato
 ascolta quanto ti viene narrato
 da me di gatto e di topi: é cotale
 storia, da farti restare di sale

A.V.ROSSI, Phonemics in Balôci and Modern Dialectology
R.RAZA, Tabaqât-i-Akbarî di Khwâjah Nizâm al-Din Ahmad.

Una fonte persiano di storia dell'India.

E.PROVASI, Some Notes on Tehrani Persian Phonology.

۲- باستانشناسی

G.SILVI ANTONINI, Un rilievo di tipo centroa-siatico nel
 Museo Nazionale d'Arte Orientale di Roma.

R.BISCIONE, The Burat Building of Period Shahr-i Sokhta
 IV&.

G.VENTRONE VASSALLO, Iscrizioni inedite su ceramica Sa
 manide in collezioni italiane.

C.BAROCAS, Les statues 'réalistes' et l'arrivée des Per
 ses dans l'Egypte saite.

G.PUGLIESE CARRATELLI, Un'epigrafe caria in Persia.

E.J. GRUBE, Notes on the Decorative Arts of the Timurid
 Period.

A.M. Piemontese, "Bellezza e Cuore" di Fattâhi.

G.SCARCIA, Çemberlitaş, Monodendron, Şanoubar.

M.PISTOSO, L'ipotesi iranistica sul Vij gogoliano.

G.VERCELLIN, Sull' eventuale prototipo iranico del russo
 Košcej.

G.D'ARME, La natura di affissi verbali dei monemi neo-
 persiani kâr, -gâr, -gar.

E.GALDIERI, L'acqua nell'antico aspetto di Isfahan attra
 verso le pitture parietali degli ultimi due
 secoli

PERIOLI E.FIANIRA, The Administrative Functions of Clay
 Sealings in Protohistorical Iran

G.VENTORONE VASSALLO, Su una iscrizione selgiuchide
 della Moschea del venerdì di Isfahan.

R.CIARLA, The manufacture of Alabaster Vessels at Shahr
 -i Sokhta and Mundigak in the 3rd Millennium BC.

۳- مذهب

G. WIDENGREN, Révélation et predication dans les Gâthâs

- Ph. Gignoux, Des structure imaginaires du panthéon pre-zoroastrien à l'existence de Baga.
- J. Duchesne-Guillemin, La Royauté iranienne et le x arannah
- Gh. Gnoli, Asavan. Contributo allo studio del libro di Arde Wiraz

ب - مجموعه * GURURĀJAMANJARICA به کوشش ANTONIO FORTE
MAURIZIO TADDEI LUIGI POLESE REMAGGI

در دو جلد تدوین شده است. مقالات این کتاب را گروهی از خاورشناسان ایتالیا به افتخار استاد مشهور جوزپه توجی Giuseppe Tucci رئیس اسبق موسسه شرق شناسی ایزمئو IsMEO نوشته‌اند. کتاب مذکور در دو جلد تهیه شده و جلد اول یعنی قسمت اعظم کتاب تنهادر رابطه با مسایل ایرانشناسی می‌باشد و جلد دوم درباره هندوستان و آسیای شرقی است. تعداد مقالات جلد اول ۱۶ و جلد دوم ۲۷ مقاله میباشد. همچنین کتاب شامل ۳۲۴ عکس، دو نقشه، یک طرح و یک جدول می‌باشد. مشخصات کامل کتاب از این فراراست:

GURURAJAMANJARICA. STUDI IN ONORE DI
GIUSEPPE TUCCI 2 VOLS. NAPOLI, 1974

مقالات مربوط به ایران در این کتاب عبارتند از:

- M. TOSI, The Lapis Lazuli, Trade Across the Iranian Plateau in the 3rd Millennium BC.
- Gh. Gnoli, Politicā religioŋ e concezione della regalitā sotto gli Achemenidi.
- E. PROVASI, Avestico "xsaŋra".
- U. SCERRATO, A proposito dello "Airyana Vaējah"
- M. TOSI, The Proto-urban Cultures of Eastern Iran and the Indus
- S. DURANTE, Marine Shells from Balakot, Shahr-i-Sokhta and Tepe Yahya.
- R. L. HAIKES, Prehistoric Iran and Baluchistan
- V. I. SARIANIDI, New Finds in Bactria and India-Iranian Connections.
- U. SCERRATO, Evidence of Religious Life at Dahan-e Gholan, Sistan

ج - در سال ۱۹۷۷ میلادی کنفرانس بین المللی، باستانشناسان در شهر ناپل و دردانشگاه شرقی آن برگزار شد. موضوع اصلی این کنفرانس بیشتر در مورد مسائل باستانی آسیای جنوبی و شرقی بود، ولی در عین حال سخنرانی‌هایی نیز درباره ایران در این کنفرانس انجام شد.

نتایج این کنفرانس در دو جلد از طرف دانشگاه در ۹۳۸ صفحه چاپ شد. این کتاب دارای ۲۹ مقاله، ۲۹۵ عکس، ۱۲۷ طرح، ۳۵ جدول و ۷۷ نقشه می باشد. مشخصات کامل کتاب SOUTH ASIAN ARCHAEOLOGY 1977 به شرح زیر است:

(edited by Maurizio Taddei)

- G.M. BULGARELLI, The Lithic Industry of Tepe Hisar at the Light of Recent Excavation
L. COSTANTINI, Wood remains from Shahr-i Sokhta.
M. PIPELNO, Socio-economic Implications from the Graveyard of Shahr-i-Sokhta.
S. SALVATORI, Sequential Analysis and Architectural remains in the Central Quarters of Shahr-i-Sokhta.

سایر انتشارات دانشگاه عبارتند از:

ADRIANO V. ROSSI: IRANIAN LEXICAL ELEMENTS IN BRĀHŪĪ. NAPOLI, 1979.

G.M. D'ERME: GRAMMATICA DEL NEOPERSIANO. 1979.

اولین کتاب دستور زبان جامع فارسی منتشر شده در ایتالیا، به این کتاب انتقاداتی از نقطه نظر دستور زبان فارسی وارد است ولی با این حال بنظر این جانب زحمات آقای درمه قابل تقدیر است.

J. BECKA: SADRIDDIN AYNI, FATHER of MODERN TAJIK CULTURE. NAPLES 1980. دو کتاب زیر هم اکنون زیر چاپ است:

Gh. GNOLI: ZOROASTER'S TIME AND HOMELAND.

R. HILLENBRAND: THE TOMB TOWERS OF IRAN TO 1550.

غیر از کتابهای معرفی شده این دانشگاه فصلنامه‌های بنام Annali دارد که هر سال در چهار شماره بعلاوه چهار ضمیمه Supplemento چاپ میکند. فهرست مقالات منتشر شده در Annali مربوط به ایران از سال ۱۹۷۰ (به استثنای یک مقاله ۱۹۶۳) به بعد به شرح زیر است:

G. SCARCIA: Kerman 1905: LA "GUERRA TRA ŠEIHĪ E BĀLĀSARĪ" pp. 195-238 vol; XIII 1963

G.M. D'ERME: Il suffisso neo-persiano -āne, quale produttore di aggettivi modali, pp. 408-413 vol. 31-XXI Fasc. 3, 1971

A.V. ROSSI: IRANIAN ELEMENTS IN BRĀHŪĪ: With-
 ā/ānk, -ī/īnk, -ū/ūnk, - ēnk, -ōnk, pp. 400-407

- vol.31-XXI Fasc. 3, 1971.
- GH.GNOLI: Questioni sull'interpretazione della dottrina gathica , pp.341-370 . vol.31-XXI Fasc 3, 1971.
- A.V.ROSSI: On the Transcription of Pahlavi Again pp.126-132 . vol. 33-XXIII, Fasc.1, 1973
- B. SCARCIA AMORETTI: Ricognizioni islamica 1973 nell' Iran meridionale, pp.347-358, vol.35-XXV Fasc. 3, 1975.
- A.V.ROSSI: LINGUISTICA MEDIOFERSIANA 1966-1973, pp.1-78 . Supplemento no.5 agli Annali .vol.35, Fasc.4 1975.
- M.VALLAKO: Il manoscritto Or.68 della Biblioteca Reale di Torino: l'unico testo completo del kitab az-zahrah di Ibn- Dā'ūd al-Isfahāni, pp. 69-84, vol.36-XXVI Fasc. 1976.
- P.FALOG-OMAN : Copper Coins of Khusra Shāh. Lord of Kūdbar, pp 424-429.vol.39-XXVI Fasc.3, 1976.
- J.E. DAYTON-J.BOWLES: Abu Qasim of Kashan and the Problem of Persian Glazed. pp.143-152 vol.37 -XXVII, Fasc.2, 1977.
- G.M.D'ERME: kang iranici e ischie italiche (Tracce di uno scomparso epos in Calabria), pp.153-186, vol.37-XXVII, Fasc.2, 1977.
- A.V.ROSSI: Brahui and Western Iranian Clusters ŠK , SK , pp.1-71 . Supplemento no 12 agli ANNALI .vol.37, Fasc.3, 1977.
- M.PIEMONTESE: Il codice Marciano della "Tārīx Tabari", pp.463-474 . vol.37-XXVII, Fasc.4, 1977.
- B.GENITO: Su un piatto d' argento di tradizione sassanide in una collezione privata americana. pp.155-168. vol 38-XXVIII. Fasc. 2, 1978.
- J.E.GRUBE: PERSIAN PAINTING IN THE FOURTEENTH CENTURY, A Research Report. Supplemento no 17 agli ANNALI vol.38, Fasc.4 .pp.1-57, Figs 101. 1978.
- D.WHITHOUSE: Islamic Glazed Pottery in Iraq and the Persian Gulf: the ninth and tenth Centuries, . pp.45-62, vol.39-XXIX, Fasc.1, 1979

U. MARAZZI: Alcuni problemi relativi alla diffusione del manicheismo presso i turchi nei secoli VIII-IX, pp. 239-252, vol. 39-XXIX, Fasc. 2 1979.

V. FIORANI PIACENTINI: Vie carovaniere e processi di popolamento del Khorāsān orientale: il kuh-estan "Regione dei Monti" (Iran Orientale). pp. 563-601, vol. 39 XXIX, Fasc. 4 1979.

R. BISCIONE-M. TOSI: Protostorica degli stati Turanici, Supplemento no 20 agli ANNALI. vol. 39, pp. 1-78, Fasc. 3, 1979

A. PIEMONTESE: Nouva Luce su Firdawsī: uno "Šāhnāmā" datato 614 H/1217 a Firenze I, pp. 1-38, vol. 40-XXX, Fasc. 1, 1980.

M. V. FONTANA: Un manoscritto Safavide dello Šāhnāmā conservato alla Biblioteca Nazionale di Napoli, pp. 39-48. vol. 40-XXX, Fasc. 1, 1980.

A. PIEMONTESE: Nouva Luce su Firdawsī: uno "Šāhnāmā" datato 614 H/1217 a Firenze II, pp. 189-242, vol. 40-XXX, Fasc. 2, 1980.

M. V. FONTANA: Fusaioli in osso dalla "Masǧid-i Gum'a" di Isfahan, pp. 269-276. vol. 40-XXX, Fasc. 2, 1980.

آینده - این گزارش دو سال پیش به دفتر مجله رسید. بنابراین در طول دو سال اخیر هم کتابها و مقاله هایی در انتشارات مؤسسه شرقی دانشگاه نایل انتشار یافته است که درین گزارش نیست.

رتال جامع علوم انسانی

نشر تاریخ ایران

خانواده نظام مافی مؤسسه نشر تاریخ ایران را در سال ۱۳۶۰ تأسیس کرده اند. منظور انتشار دادن متون تاریخی و درین راه تاکنون نخبه سیفیه و خاطرات نظام السلطنه را به چاپ رسانیده اند. توفیق این مؤسسه را خواستاریم.